

A Dózsa György úton épül fel az új Nemzeti Színház

Megnyitó: 1970. április 4.

Átalakítják a Magyar Színházat és a Petőfit

Reflektorfények nyalábolták körül minap a Nemzeti Színházat. A filmarchívum számára celluloid szalagra rögzítették a lebontás előtt álló épületet. A színház az idei évadban tartja utolsó előadásait az 1872–75-ben emelt helyiségben. A bontási munkálatok 1965 januárjában kezdődnek meg.

Mi tette szükségessé ezt az elhatározást? A mostani épület elavult, korszerűtlen, felújítani is csak tetemes költséggel lehetne. Továbbfejlesztése pedig gyakorlatilag lehetetlen, hiszen emeletráépítések elképzelhetetlenek; oldalt sem tud terjeszkedni. Egyesek a bécsi Burgtheater példájára hivatkozva azt ajánlják, hogy az épület alatt terjeszkedjék a színház. Ez azonban a földalatti gyorsvasút Blaha Lujza térre tervezett megállója miatt lehetetlen.

A helyiség lebontása — erről eddig még nem esett szó —

elsősorú művészeti kérdés is. A korszerű színháztársulat feltételei ugyanis nincsenek biztosítva a mostani színházteremben. A Nemzeti Színház itt nem tud eltérni régi játékszívszűzétől. A színpad és a nézőtér közötti távolságot nehéz „átbeszélni”.

A régi helyiség lebontásának megkezdése és az új elkészülte között hat esztendő telik el. Jelenleg tehát a megfelelő átmeneti szállás megteremtése a legfőbb gond. Legtovább (négy esztendőn át) az Izabella téri Magyar Színház látja vendégül a Nemzeti együttest. Előtte még

28 millió forintos költséggel újjávarázsolják ezt az ugyancsak elagott színházépületet.

Két emeletnyi irodahelyiséget, öltözőket stb. építenek a Wesselényi utca felé eső oldalra. Teljesen lebontják a mostani előcsarnokot, helyén egy levegősebb, tágasabb előteret képeznek ki. Felújítják a nézőteret is. Ez a munka — amelyhez egyébként a tervezők már „felvonultak” — 1966 őszén fejeződik be.

Mi lesz azonban addig, két esztendőn át?

A Nemzeti Színház a Nagymező utcai Petőfi Színház (volt Rádium mozi) helyiségében vendégszerepel. Ezt a színházhelyiséget is át kell alakítani, felújítani. Ennek előnye az, hogy a Nemzeti távozása után alkalmas lesz más együttes befogadására (csakúgy, mint a Magyar Színház 1970-ben!).

S végül ami az új, felépítendő színházat illeti:

Jövőre kiírják a nemzetközi tervpályázatot. Ennek híre építészeink körében ellenérzéseket váltott ki. Pedig a pályázat nem zárja ki a magyar mérnökök közreműködését. A valóság azonban az — és erről is kell beszélni —, hogy Budapesten 1896 óta nem készült szabad területen új színházépület. (Az utolsó a Vigszínház volt, az új Madáchot viszont adott lehetőségek közé, kész épületek keretébe kellett betervezni.) Ezzel szemben például

az NDK-ban és az NSZK-ban csak a második világháború óta 40 új színházhelyiséget építettek fel. Hasznos lenne tehát, ha ezeket a tapasztalatokat felhasználnánk.

Egyébként sem maga az épület tervezése és elkészítése a nagyobb gond, hanem a gépészeti, világítási, akusztikai, stb. lehetőségek megteremtése, meg a belső rész (nézőtér, társalgó, büfé stb.) kiképzése.

A közönség egy része (éppen a régi, patinás épülethez fűződő emlékeit sajnálva), azt hiszi, hogy a Nemzeti Színház mindössze egyetlen magános épületet jelent. A külföldi gya-

Berkesi András: VII

Budapestre vonatkozó újságcikkek		OSZTÁLYOZÁS	
Szerző:	Bauer Tibor	Tárgy:	792
Cím:	A Dózsa György úton épül fel az új Nemzeti Színház	Hely:	
Forrás:	Hittér. Szemle	Idő:	"1964"
(Hely)	1964. márc. 9.	Személy:	
(Idő)		Helyszám:	
(Köl. v. fiz.)			
(Oldal)			

korlat és a tapasztalatok azonban azt bizonyítják,

hogy helyesebb, ha egy ilyen nagy színház épületkomplexum, amely a főépületből (ez a színház), a mellette levő kamarateremből (ez a kamaraszínház) és a mellé vagy mögé helyezett épületből (raktárak, műhelyek, kiszolgáló épületek) áll.

Eddig ugyanis az volt a gyakorlat, hogy a díszleteket Zuglóból, a jelmezeket a Csokonay utcából „batyuzták” — a szó legszorosabb értelmében — másodnaponként a színházba, s az ebből évtizedek alatt keletkező túlköltséget, megkárokat még felbecsülni is nehéz lenne.

Az új színház helyét a Dózsa György téren jelölték ki. A húszéves városfejlesztési tervek szerint ugyanis a Dózsa

György útra és környékére helyeződik át a város központi góca. Az új épületnek

esztétikailag is jól kell illeszkednie az új városképbe, s hogy a közönség (1200 néző) ki- és beáramlását biztosítsák.

Gondoskodnak megfelelő parkolóhelyről, néhány percnyire lesz a földalatti gyorsvasút Thököly úti megállója stb. Most a talajmechanikai vizsgálatoknál tartanak (sok ugyanis a hőforrás a ligetben), s ettől függően dől majd el véglegesen, hogy az új Nemzeti Színház épülete a Mücsarnok és az Ajtósi Dürer sor között a tér melyik pontján épülhet fel.

Az új Nemzeti Színház megnyitásának időpontja: felszabadulásunk negyedszázados évfordulója, 1970. április 4.

Bános Tibor